

Haja-asutuksen jätevesien käsittelyn tilanne ja kokemuksia kiinteistökohtaisesta neuvonnasta Vantaanjoen valuma-alueella

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

Sanna Laakso
Vanhempi jätevesineuvoja

13.3.2017

1

Kiinteistökohtaista jätevesineuvontaa Vantaanjoen valuma-alueen kunnille hankkeet 2011–2016

- **Tavoite:** vähentää haja-asutuksen jätevesikuormitusta ja siitä aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja Vantaanjoen valuma-alueen kunnissa
- Vuodesta 2011 lähtien **n. 2 500 kiinteistökäyntiä** Espoossa, Nurmijärvellä, Riihimäellä, Tuusulassa ja Vantaalla
- Toteutetaan **puolueettomina kiinteistökohtaisina käynteinä**
  - Asukkaat saavat juuri **omiin tarpeisiinsa muokatut neuvot**
  - **Painotus vakituisesti asutuilla, ennen vuotta 2004 rakennetuilla kiinteistöillä**
- Myös tiedotusta (nettisivut, tiedotteet, FB) sekä puhelin- ja sähköpostineuvontaa (ei erikseen markkinoitu)

Kiinteistökohtaista jätevesineuvontaa Vantaanjoen valuma-alueen kunnille hankkeet 2011–2016

- **Yhteistyössä** alueen **kuntien** kanssa
  - Kunnat valitsevat neuvottavat alueet ja toimittavat kiinteistötiedot
- **Rahoittajina** hankekunnat ja Uudenmaan ELY-keskus (n. 50 %). Asukkaille käynnit maksuttomia
-> kuntien sitoutuneisuus
- **Hanke jatkuu** myös vuonna **2017**, mikäli rahoitus järjestyy
  - Kiinteistökohtaista neuvontaa, muutama yleisötilaisuus ja koosteraportti koko neuvonta-aineistosta vuodesta 2011 lähtien

Kiinteistökäynti

- Kannustetaan ja autetaan asukkaita käsittelemään jätevedet hajajätevesisäädösten mukaisesti
- Käyntiä ehdotetaan kirjeellä
- Järjestelmän yksityiskohtainen tarkastelu yhdessä omistajan kanssa ja arvio järjestelmän uudistamistarpeesta
- Neuvoja myös:
  - Järjestelmän ylläpito, käyttö- ja huoltotoimenpiteet
  - Kuivakäymälät, vähän vettä käyttävät käymälät
  - Talousvesikaivon sijainti suhteessa jätevesijärjestelmään ja veden laadun tutkituttaminen
  - Ajantasainen tieto lainsäädännöstä
  - Verkostoon liittyminen, vesiosuuskunnat ja -yhtymät

Kiinteistökäynti

- Kaikille kiinteistöille jätetään järjestelmän uudistamistarpeesta kirjallinen arvio suhteessa lainsäädännön vaatimuksiin sekä SVYL:n Jätevesiopas-esite + muuta materiaalia tapauskohtaisesti
- Neuvonta ei suunnitelman tasoista
-> ohjaus pätevän suunnittelijan piiriin sekä kuntakohtaiset etenemishjeet
- Samalla kartoitetaan jätevesien käsittelyn tilannetta alueellisesti
  - Hankkeen lopussa raportointi kunnille, ELYlle ja SYKELLE (ei kiinteistökohtaisia tietoja)

JÄTEVESIEN KÄSITTELYN ARVIOINTILOMAKE

KIINTEISTÖN SIJAINTI

Osoite:

JÄTEVESIEN KÄSITTELYJÄRJESTELMÄ

☐ Umpisäiliö	☐ Yksinkertainen maaperäkäsittely
☐ Saostussäiliö(t)	☐ Pienpuhdistamo
☐ Maahanimeyttämö	☐ Ei käsitteilyä
☐ Maasuodattamo	☐ Muu, mikä _____

ARVIO KIINTEISTÖN JÄTEVESIEN KÄSITTELYSTÄ

Arvio jätevesien käsittelyn tilanteesta perustuu kiinteistökäynnillä käyntipäivänä saatuihin tietoihin.

- Jätevesien johtaminen puhdistamattomina maahan on mahdollista - vähäinen vesimäärä (katso toimitusohje)
- Jätevesien käsittelyjärjestelmä on riittävä arvioinnissa saatujen tietojen perusteella
- Jätevesien käsittelyjärjestelmään on tehtävä vähäisiä korjaus- tai huoltotoimenpiteitä
- Jätevesien käsittelyjärjestelmä ei ole riittävä arvioinnissa saatujen tietojen perusteella

KIINTEISTÖ KUULUU ARVIOINTIHETKELLÄ IKÄVAPAUKSEN PIIRIIN

- Jätevesien käsittely kiinteistöllä on ikävapauksen piirissä (haltijat täyttäneet 68 v. 9.3.2011)

ARVIOINNINSSA HAVAITUT PUUTTEET

- Jäteveden esikäsittely _____
- Jäteveden varsinaisen käsittely _____
- Pesuvesien käsittely _____
- Säiliöiden kunto _____
- T-haarat saostussäiliöissä _____
- Ylitäytönhälytys umpisäiliöissä _____
- Ilmastusrakenteet _____
- Tehostettu fosforinpoisto _____
- Imeytyminen _____
- Purkupaikka _____
- Suojaetäisyydet _____
- Käyttö ja huolto _____
- Käyttö- ja huolto-ohjeet _____
- Käyttöpäiväkirja _____
- Selvitys jätevesijärjestelmästä _____
- Muu, mikä _____

JATKOTOIMENPITEET

- Kiinteistökohtaiseen jätevesijärjestelmään on tehtävä toimenpidelupaa edellyttäviä muutoksia
- Ennen kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän uusimista kannattaa selvittää mahdollisuus jatossa liittyä vesihuoltolaitoksen / vesiosuuskunnan viemäriin
- Kiinteistökohtaiseen jätevesijärjestelmään on tehtävä vähäisiä korjaus- tai huoltotoimenpiteitä

Lisätietoja:

Arvioija:

Arviointipvm:

ARVIOINNIN SUORITTI: Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry (www.vantaanjoen.fi)

Vantaanjoen ja Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry

Ympäristönsuojelumääräykset

Alueet, joilla peruspuhdistusvaatimusta
ankarampia vaatimuksia

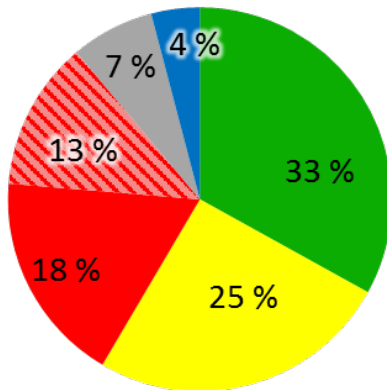
Kunta	Herkät alueet	
Espoo	Ranta-alueet:	200 m vesistöistä ja merestä
	Pohjavesialueet:	1-luokka
Nurmijärvi	Ranta-alueet:	Järvet (100-200 m), lammet (100-150 m) ja tietyt joet (50-100 m)
	Pohjavesialueet:	1- ja 2-luokka
Riihimäki	Ranta-alueet:	Liitekartassa ranta-alueet (100 m)
	Pohjavesialueet:	1- ja 2-luokka (3-luokka)
Vantaa	Ranta-alueet:	200 m
	Pohjavesialueet:	1-luokka (karttaviittaus)
	Päijänne-tunneli	200 m suojavöhyke
Tuusula	<i>Ei voimassa olevia ympäristönsuojelumääräyksiä</i>	
	<i>Luonnos:</i>	
	Ranta-alueet:	Liitetaulukko (järvet 200 m, joet 150 m)
	Pohjavesialueet:	1- ja 2-luokka
Päijänne-tunneli	200 m suojavöhyke	

Jätevesijärjestelmien uusimistarve

Vakituiset asunnot

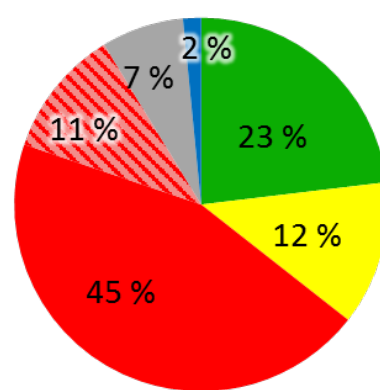
Espoo 2012-2016

n=342

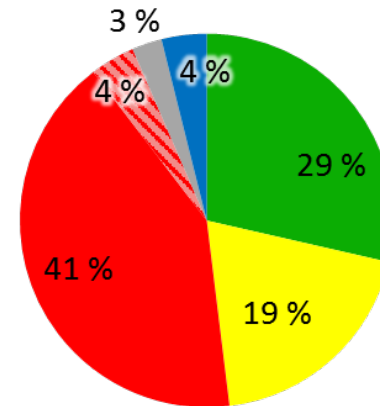
Nurmijärvi 2011-2016

n=576

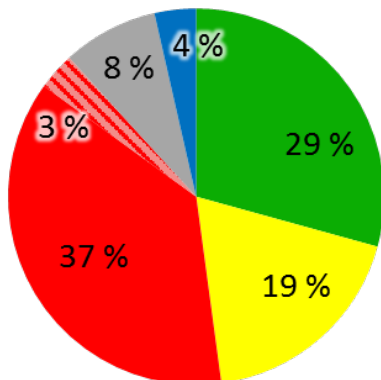
Riihimäki 2013-2014

n=77

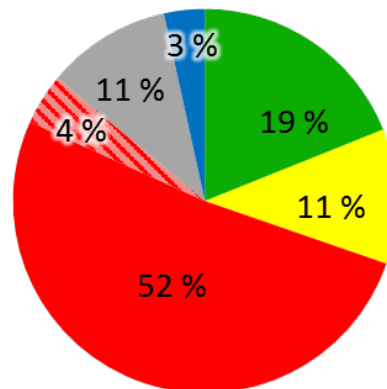
Vantaa 2011-2013

n=280

Tuusula 2011-2014

n=581

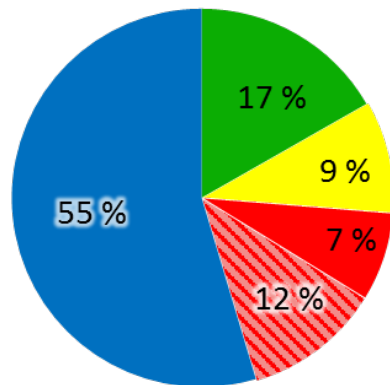

- Riittävä käsittely
- Vähäisiä korjaus- tai huoltotoimenpiteitä vaativa käsittely
- Riittämätön yhteiskäsittely
- Riittämätön erilliskäsittely
- Ikävapautus
- Vähäinen vesimäärä

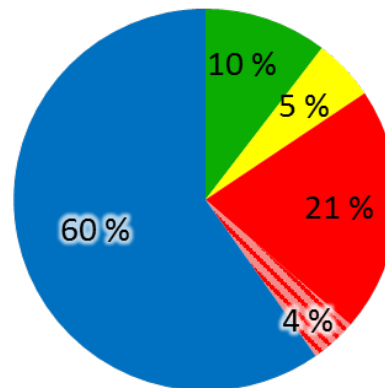
Jätevesijärjestelmien uusimistarve

Vapaa-ajan asunnot

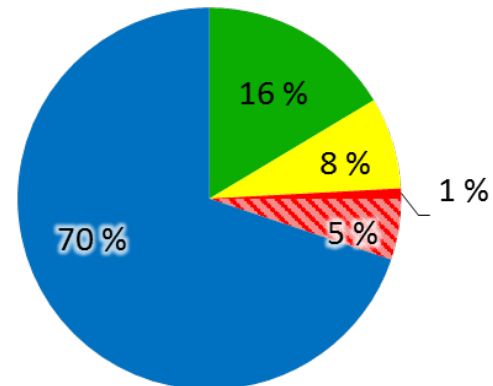
Espoo 2012-2016
n=293

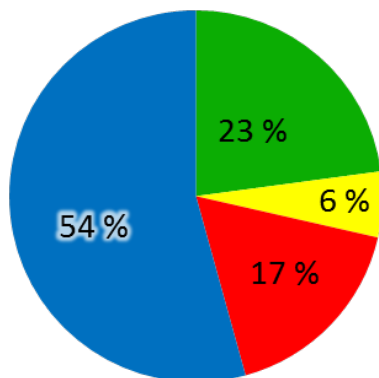
Nurmijärvi 2011-2016
n=77

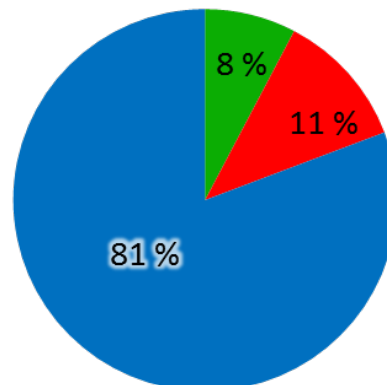
Riihimäki 2013-2014
n=116

Vantaa 2011-2013
n=35

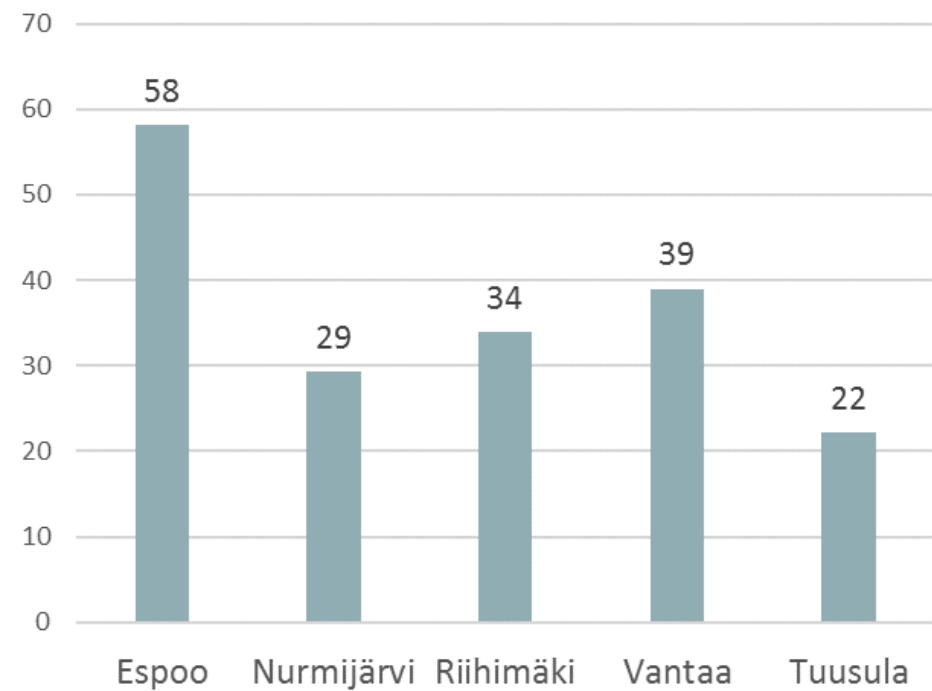
Tuusula 2011-2014
n=52

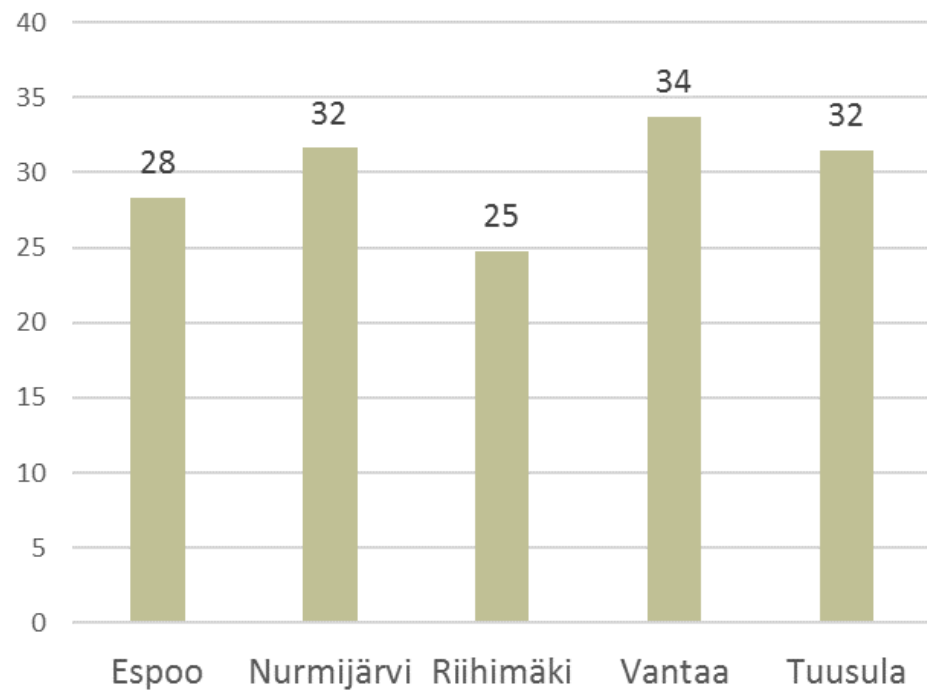
- Riittävä käsittely
- Vähäisiä korjaus- tai huoltotoimenpiteitä vaativa käsittely
- Riittämätön yhteiskäsittely
- Riittämätön erilliskäsittely
- Ikävapautus
- Vähäinen vesimäärä

Erilliskäsittelyt (%)

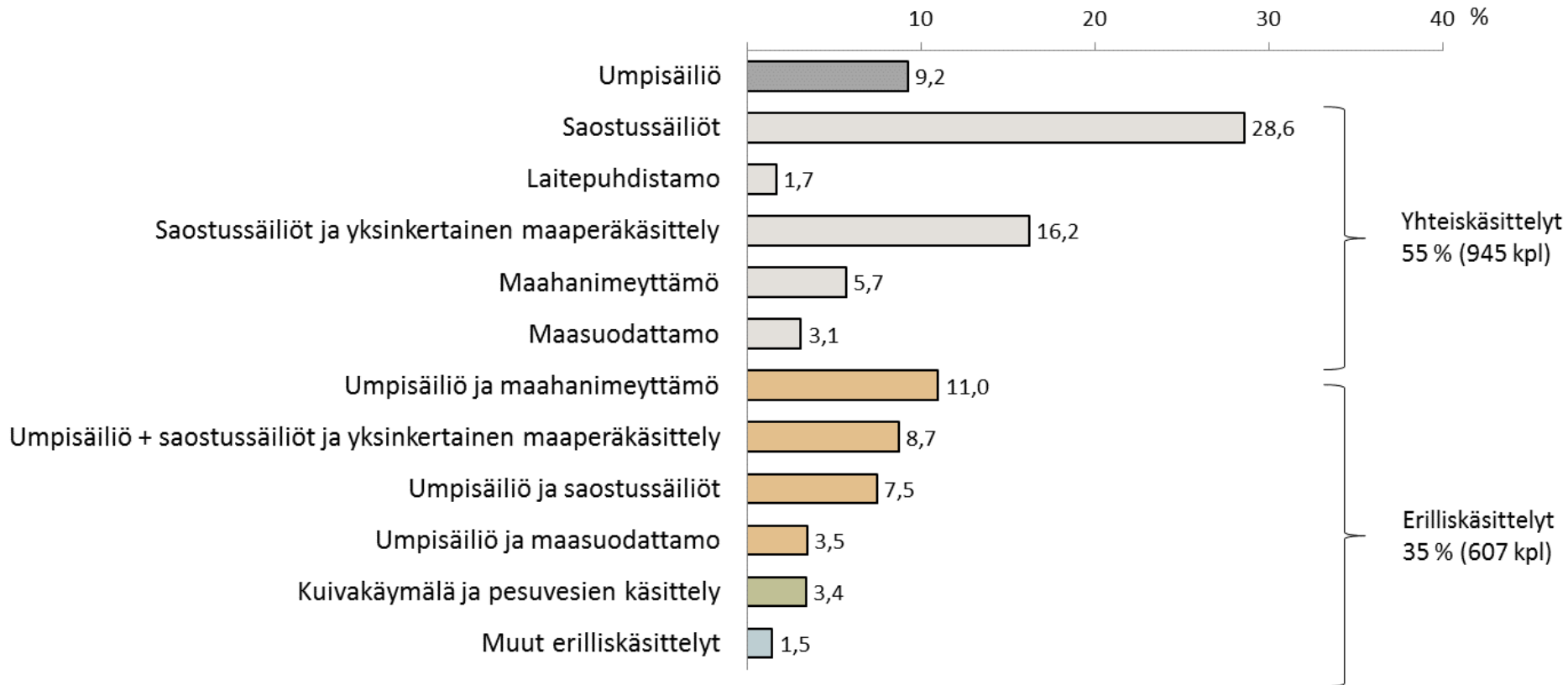

Järjestelmien keski-ikä

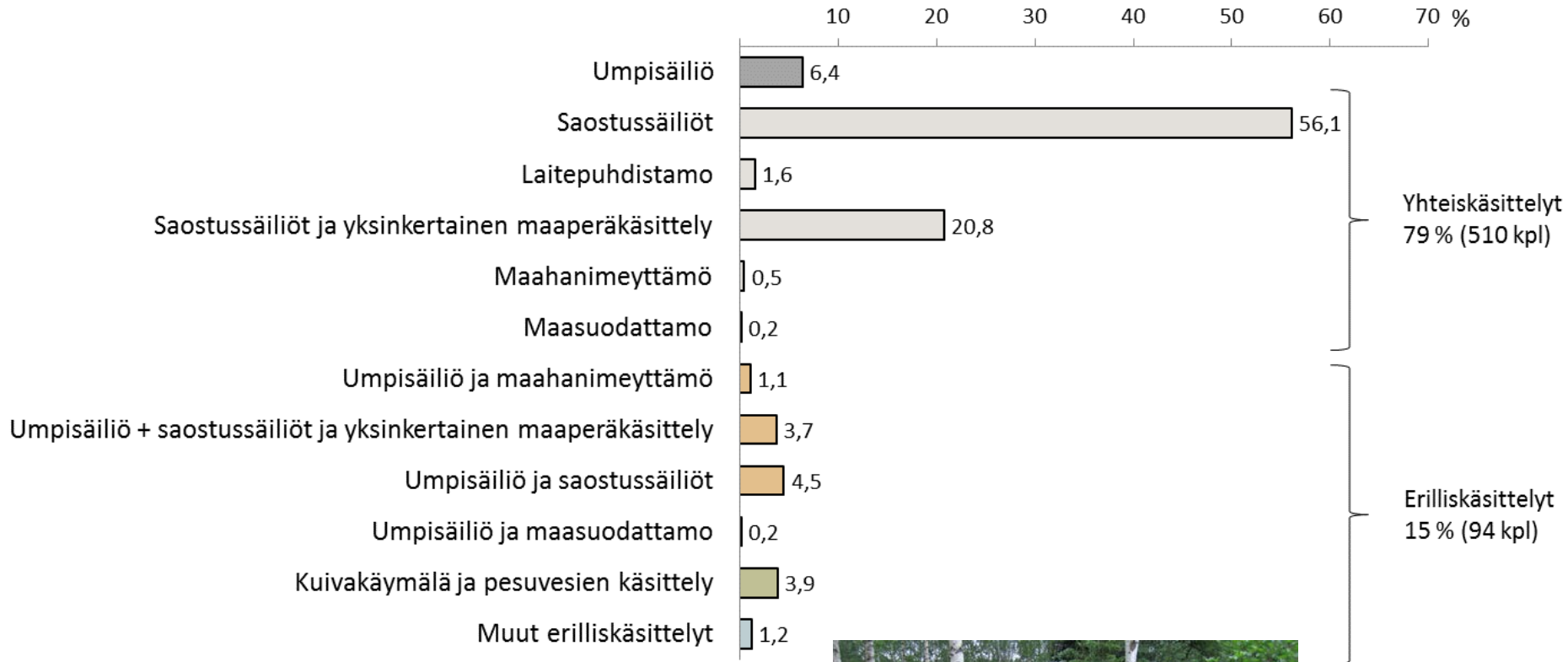
Jätevesijärjestelmät

Ennen 2004 rakennetut

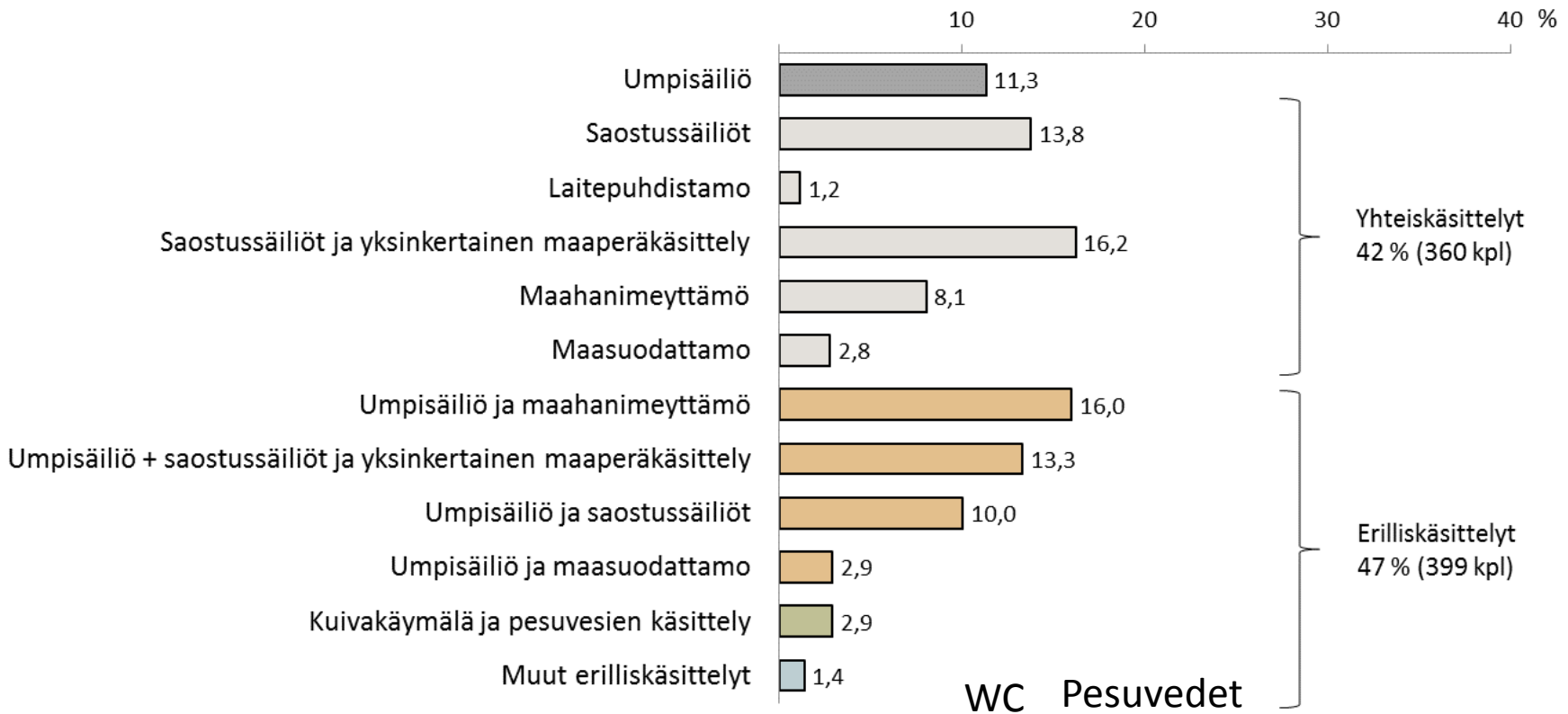

Jätevesijärjestelmät

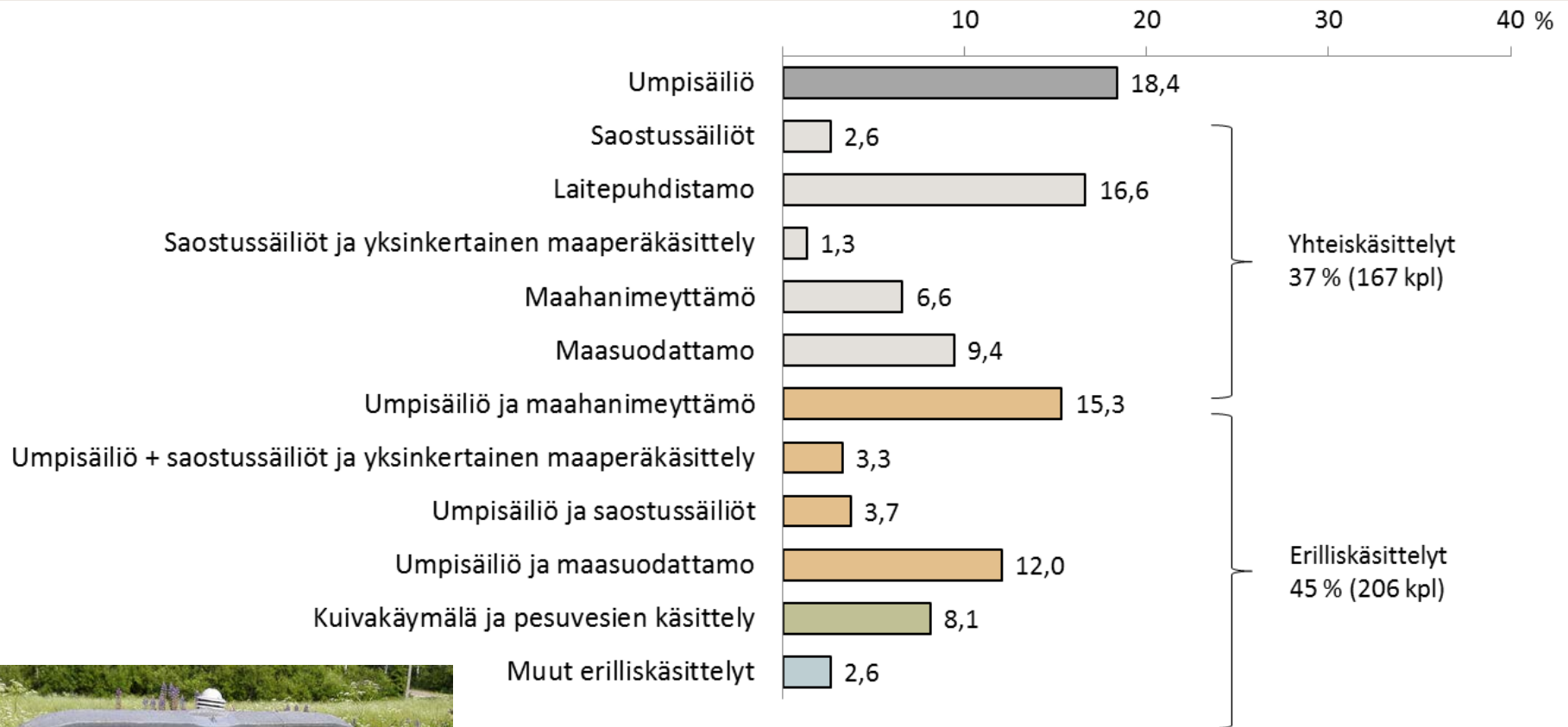
Ennen 1980-lukua rakennetut

1980-2000

2000-luku

2020 -> ?

- Toivottu suunta
  - Pesu- ja käymälävesien erilliskäsittely, kuivakäymälät- ja vähän vettä käyttävät käymälät

Kiinteistöillä havaittuja puutteita

- Käytössä ja huollossa paljon parannettavaa
- Saostussäiliöistä noin 30 % puuttuu t-haarat
- Täyttymishälytyn puuttuu noin 70 % umpisäiliöistä
- Vain harvalla dokumentointi kunnossa

Tyypillinen seuraus
laitepuhdistamon huollon
laiminlyönnistä

Vähäisen vesimäärän kiinteistöt

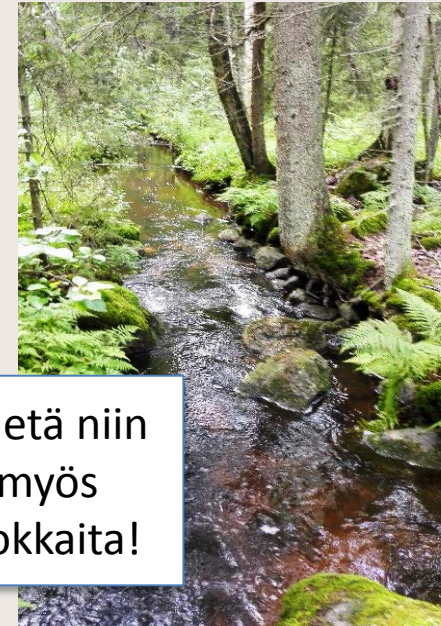
- N. 50 %:lla jätevesiä johdetaan suoraan maaperään ilman käsittelyä
- Tyypillisin käsittely yksinkertainen maaperäkäsittely, kuten imeytyskaivo
- Kuivakäymälätuotosten käsittely usein puutteellista (n. 70 %)
- Neuvonta hyödyllistä rajatapauksissa, käymälätuotosten käsittelyn ohjeistamisessa ja varustelutason hillitsemisessä

Jäteveden käsittelyn taso ympäristönsuojelullisesti herkillä alueilla Espoossa ja Nurmijärvellä

- Espoo 2012-2016 aineisto
  - Puhdistusvaatimuksia ei täyttänyt vakituisesti asutuista kiinteistöistä (sisältäen ikävapautetut):
    - Järvien ranta-alueilla 35 %
    - Purojen ja jokien ranta-alueilla 49 %
- Nurmijärvi 2011-2016 aineisto
  - Puhdistusvaatimuksia ei täyttänyt (sisältäen ikävapautetut):
    - Pohjavesialueet 72 %
    - Ranta-alueet 44 %
    - Muut alueet 57 %
- Aineisto paikkatietoon -> tarkempi tarkastelu

Virtavesiä ei mielletä niin tärkeiksi? Ovat myös monin tavoin arvokkaita!

Järvien rannoilla jätevedet käsitellään pääsääntöisesti hyvin

Vastaanotto ja palaute asukkailta

- Käyntien toteuma 80 %
- Neuvonnan positiivinen vastaanotto yllättänyt vuosittain
- Paljon vääriä käsityksiä vaatimuksista
  - lakiuudistus tulee vielä lisäämään?
  - > puolueettomalle neuvonnalle tarvetta myös jatkossa
- Asukkaalle järjestelmän näkeminen ja toimintaperiaatteiden ymmärtäminen jo tärkeää
- Leiri- ja kurssikeskusten ym. puhdistamot (AVL 20–100)
  - vaikeuttaa puhdistusvaatimusten perustelua asukkaille

Vastaanotto ja palaute asukkailta

- Ranta- ja pohjavesialueilla omistajat ymmärtäväisiä puhdistusvaatimuksille
- Muilla alueilla puhdistusvaatimuksia on pidetty usein kohtuuttomina
  - Neuvonnan tarjoaminen näille alueille tuntui myös tarpeelliselta, koska suuri osa järjestelmistä teknisen käyttöikänsä loppupäässä (järjestelmien keski-ikä 30 vuotta 2016). Osa myös suunnitellut asuntonsa remontointia
- Suurin osa asukkaista uudistaa järjestelmänsä vasta viime hetkillä ennen siirtymäaikaa

Kiitos mielenkiinnosta!

- Yhdistyksen neuvontasivut:
www.vhvsy.fi/sivut/jatevesineuvonta
- Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liiton
Jätevesiopas-sivut: <http://vesiensuojelu.fi/jatevesi/>

- Hajajätevesiviikko 24.- 30.4.2017, kaikki mukaan!